

Fijn, AOW-leeftijd kan weer omlaag

AOW-leeftijd De verhoging van de AOW-leeftijd was toch nodig omdat er steeds méér werk zou komen voor steeds minder mensen? Dat blijkt anders te liggen.

Door: Harrie Verbon, hoogleraar openbare financiën 6 oktober 2014, 02:00

Zoals bekend is sinds 2012 de AOW-leeftijd verhoogd en zal die leeftijd in stapjes naar 67, en later wellicht zelfs naar 71 jaar, worden verhoogd. Bij de verhoging van de AOW-leeftijd speelde het rapport van de commissie-Bakker uit juni 2008 een grote rol. Deze commissie voorspelde grote tekorten op de arbeidsmarkt. Er zou steeds meer werk voor steeds minder mensen komen. Daarom moest iedereen aan de slag en het liefst zo lang mogelijk. Ook oudere werknemers zouden nodig zijn om de tekorten in de zorg en het onderwijs op te vullen.

Dat ouderen aan de slag zouden komen en/of blijven werd door menigeen (waaronder ondergetekende) betwijfeld, maar in de politiek en onder de meeste economen was er geen enkele twijfel. Lans Bovenberg en Jan Willem Oosterwijk, twee prominente leden van de commissie Bakker schreven in juni 2008 hoopvol: 'Een hogere pensioenleeftijd is mogelijk omdat (...) de duurzame inzetbaarheid van de bevolking verbetert en daarnaast de gezonde levensverwachting stijgt. Het is de meest effectieve maatregel om de arbeidsparticipatie te verhogen zonder daarbij de overheidsfinanciën te belasten.'

De praktijk blijkt weerbarstiger dan de theorie. Werkgevers blijven er voor kiezen om ouderen uit te rangeren en/of om ze niet aan te nemen. Ouderen worden kennelijk beschouwd als de minder productieve werknemers met een te hoog inkomen, waarop verlies geleden wordt. De verhoging van de AOW-leeftijd maakt dat verlies alleen maar groter waardoor de positie van ouderen op de arbeidsmarkt slechter wordt. Inderdaad zien we dat, terwijl de voor de meeste oudere werknemers de verhoging van de AOW-leeftijd nog slechts beperkt is tot hooguit een jaar, de werkloosheid onder ouderen voortdurend toeneemt. Volgens gegevens van de UWV is de werkloosheid onder 55-plussers momenteel meer dan 9 procent. Voor toekomstige ouderen, die langer moeten werken dan de huidige ouderen zou dat werkloosheidspercentage dus nog hoger kunnen uitvallen.

De werkloosheid onder jongeren is overigens, volgens de cijfers van het UWV, veel lager dan onder ouderen. Dat is in strijd met wat vrij algemeen wordt aangenomen. Ouderen hebben immers verworven rechten en een vast contract waar werkgevers niet aan kunnen of willen komen. Jongeren hebben daarentegen minder ervaring en geen vast contract en worden daarom in slechte tijden eerder en makkelijker ontslagen dan oudere werknemers. Dit wordt in de economische literatuur bijna als een natuurwet beschouwd, maar kennelijk moeten voor Nederland de leerboeken op dit punt herschreven worden. Het is een unieke prestatie van het beleid van de opeenvolgende kabinetten Rutte om de arbeidsmarktpositie van ouderen zo te verzwakken dat de werkloosheid onder ouderen hoger is dan onder jongeren.

Het beleid van lagere overheden is de positie van ouderen nog verder aan het ondermijnen, zo werd onlangs schrijnend duidelijk. Van de rechter mogen gemeenten van oudere werklozen, wier WW-uitkering is verlopen, eisen dat ze eerst hun pensioengelden aanspreken alvorens een beroep op bijstand te doen. Terwijl de rijksoverheid deze mensen een deel van hun AOW-rechten heeft afgenomen, is de lagere overheid dus bezig de opbouw van de aanvullende pensioenen te ondermijnen. Binnenkort kunnen we bij de decentralisatie van de zorg nog meer van deze schrijnende een-tweetjes tussen gemeenten en het rijk tegemoet zien, maar dan op het terrein van de zorg.

Het is overigens niet zo dat onze huidige minister van Sociale Zaken, Lodewijk Asscher, een harteloze man is die zich de precare situatie van ouderen op de arbeidsmarkt niet aantrekt. Op de zogeheten barometer 50-plus van september, waar het UWV de arbeidsmarktsituatie van ouderen weergeeft, schrijft hij: 'Voor veel oudere werkzoekenden is er nog geen reden om feest te vieren. Het is sociaal onaanvaardbaar en economisch onverantwoord om oudere werkzoekenden langdurig aan de kant te laten staan.' Asscher voelt het als zijn plicht zich voor oudere werklozen in te blijven zetten. Heel goed. Hier alvast een gratis tip: verlaag de AOW-leeftijd!

Harrie Verbon is hoogleraar openbare financiën, Tilburg University.